

Izabel Marin

SUDOARE METRICĂ

Cu un comentariu și câteva recomandări
de lectură de **Medeea Iancu**

[frACTalia]

Sudoare metrică

Sistem internațional de unitate, măsoară munca în metri:

Lungimea câmpului pe care îl muncesc femeile. Târâncopul care se lovește de pământ și îl pătrunde.

Bara de oțel. Coadă de lemn. Partea ascuțită. Capătul lat. Lovitură.

Gaura pământului.

Sudoare pe frunte.

Muncă în soare. Muncă în ploaie. Muncă în vânt.

Muncă dimineața. Muncă între fire de iarbă acoperite în rouă.

Muncă pe răcoare.

Muncă după-amiaza. Muncă când soarele arată doișpe. Muncă după ce soarele arată doișpe. Muncă când întindem mâncarea

pe pătură și o înconjurăm. Muncă pentru ca mâncarea să fie gătită. Muncă pentru ca mâncarea să fie adunată, pusă în caserole. Muncă pentru ca mâncarea să fie pusă pe pătură.

Muncă când ne turnăm unii altora apă din sticle pe mâini.

Muncă când ne întindem caserolele una altele să mâncăm

din tot. Muncă când ne întindem cu frică sub copac, să nu fie prea mult timp liber. Muncă când strângem mâncarea. Muncă pentru cine cară plasa cu caserole.

Muncă pe seară. Muncă când ne urcăm în autobuz și ne așezăm unii lângă alții. Muncă când cineva conduce mașina și oprește în stație, să coboare cine trebuie.

Kilometri de sudoare. Kilometri de transpirație. Transpirație pe frunte. Transpirație la subraț.

Transpirație pe spate, unde părul legat în coadă de cal întâlnește spinarea. Transpirație când îți rupi spinarea pe câmp. Sapi pământul și plantezi. Aduni fructe din pomi și tufișuri. Transpirație când îți rupi spinarea pe câmp. Strângi kilometri de fructe și le duci la cântărit. Transpirație când îți rupi spinarea pe câmp. Traversezi câmpul de afine, centimetru cu centimetru. Mii de centimetri. Mii de afine, atinse de mâna mea. Mâna noastră. Măinile mele, mâinile noastre. Mii de afine cântărite. Doi lei pe kilogram fac eu, dar în supermarket, douăzeci de lei pe kilogram. Mii de afine cântărite, dar numai cinci gustate și de mine. Numai cinci, pe furis, să nu fiu certată.

Cine a săpat pământul înaintea mea? Cine a luat târnăcopul și a ținut bine de coada de lemn? Cine a ținut bine de coada de lemn și a lovit în pământ cu bara de oțel, cu partea ascuțită? Cine a făcut gaură în pământ?

Cine a făcut gaură în pământ să mai facă una pentru mine, să mă odihnesc noaptea, după muncă. Cine a făcut gaură în pământ să îmi dea mie târnăcopul, să rup coada de lemn și să o înfig în pământ, să fac stâlp și să mă proptesc de el, să stau și să mă odihnesc.

Sistem internațional de unitate, măsoară munca în kilograme:

Greutatea oalelor pe care le cară femeile. Apa care e turnată în oală și începe să fiarbă.

Apa de la robinet care curge rece. Apa care sare pe haine și piele vara și răcorește. Apa care sare pe haine și piele iarna și îngheață. Apa pe care o plătim. Apa pe care nu ne-o permitem.

Litri și litri de apă. Bani măsoarăți în metru cub.

Mâncare gătită în fiecare zi, foc aprins și stins zilnic.

Cartofi curățați în fiecare zi.

Coji aruncate la porci.

Apă dată la porci.

Apă cu care se curăță cotețul porcilor.

Cartofi plantați. Cartofi culeși.

Mâncare de cartofi pe care o mâncăm fără carne. Mâncare de cartofi pe care o face mama înainte să ne apucăm de muncă.

Mâncare de cartofi pe care o mâncăm după muncă. Mâncare rece, să nu aprindem focul iar. Să nu aprindem focul iar, nu avem bani să cumpărăm altă butelie.

Muncă când curățăm cartofii. Muncă când tăiem cartofii. Muncă când punem mâncarea în farfurii. Întâi tatălui meu, apoi surorii mele mai mari, apoi mie, apoi surorii mele mai mici, apoi mamei mele. Mereu ultima, singura femeie dintre noi. Noi suntem fete, acum învățăm această muncă. Munca de a găti întotdeauna altora, niciodată ție.

Cine a pus această masă în bucătărie? Un kilogram de forță, forță a patriarhatului. Forță naturală îi spune tatăl meu când lui i se cuvine prima porție.

Sistem internațional de unitate, măsoară munca în secunde:

Câteva clipe de odihnă.

Sistem internațional de unitate, măsoară munca în amperi:

Lumina becului la care stau femeile să coasă. Ața care trece prin ochiul acului. Acul care trece prin materialul hainelor.

Peticele din hainele de școală. Peticele din hainele de casă. Peticele din hainele de muncă.

O gaură în poemul meu.

Cine să coasă această gaură? Mama cititorului să ia acul și ața și să o coasă.

Cine să plătească factura la curentul electric? Munca, munca, munca.

Aici s-a muncit.

Mamele noastre au muncit.

Pe culme au întins hainele peticite.

Erau haine ce trebuiau aruncate, dar ele le-au peticit, le-au spălat
le-au întins la uscat și ni le-au dat spre purtare iară.

Răgaz n-au avut toată noaptea, au stat și au cusut la lumina becului.

Tot ele vor plăti factura la curent, dar din o altă muncă.

O muncă legitimă, plătită.

Sistem internațional de unitate, măsoară munca în kelvini:

Zero absolut, cea mai rece temperatură a nepăsării patronului.

Nimic nu poate fi răcit mai mult decât această indiferență care
vizează corpul muncitorului.

Să-ți faci rația, să-ți împlinești corpul în oboseală. În extenuare.
În epuizare.

Zero absolut, nu poate fi nicăieri pe pământ mai frig decât în
diminețile când te trezești în creierii nopții să mergi la muncă.

Zero absolut, nimănui nu-i poate păsa mai puțin de tine decât
patronului.

Zero absolut, să nu-i pese nici muncitorului de patron când se
va ridica.

Când va rupe lanțul. Zero absolut, punct de topire al gheții.

Punct de topire al gheții, să se topească țurțurii care ne țin la pământ.

Zero absolut, punct de topire al gheții, punct triplu al apei.

Exact, prin definiție: apa care ne ține în viață, apa care e dreptul nostru.

Să se topească companiile care ne distribuie apa, să dispară de pe
fața pământului facturile. Apa e un drept fundamental, nu unul
cenzitar. Să facem din apă gheață, să străpungem cu țurțuri
companiile care ne distribuie apa. Apa noastră, apa tuturor.

Să ne amintim de companiile care au distrus râurile ca bebelușii să moară. Ca mamele să le cumpere laptele praf. Două sute doisprezece mii de morți. Două sute doisprezece mii de corpuri decimate. Anual. Anual atâtea morți. Să ne ridicăm și să decimăm aceste companii. Persoane juridice cu drept asupra noastră? Să ne ridicăm, să aducem apa la punctul ei de fierbere!

Zero absolut, punct de topire al gheții, punct triplu al apei, punct de fierbere al apei.

Să fierbem apa, să sterilizăm pământul de aceste companii.
Să curățăm pământul, fierbere, fierbere, fierbere.

Poem-manifest pentru muncă, nu voi măsura munca în mol și candelă.

Poem-manifest pentru corp, să țin un moment de tăcere pentru toate mamele care și-au văzut bebelușii murind. Pentru toate mamele care și-au văzut bebelușii murind. Sute de mii de morți. Și pentru ce? Ca să dănuie compania lor?

Să țin un moment de tăcere pentru toți acei bebeluși uciși de Nestlé. Să ne amintim de anul 1981.

Izabel Marin

** Acest poem a fost citit și discutat în cadrul Atelierului de scris organizat de editura frACTalia și platforma Literatură și Feminism Socialist, în cadrul Zilelor literaturii feministe socialiste, ediția a V-a, Literatura și munca.*

Sudoare metrică. Manifest, cunoaștere, conștiință de clasă

Sudoare metrică, poemul lui Izabel Marin, anunță încă din titlu că va afirma cu tărie munca și corpurile muncitoare, clasa muncitoare însăși. Titlul hrănește întregul text și face ca aceste corpuri muncitoare să devină palpabile, reale, existente, vizibile până la ultimul vers; în sistemul capitalist însă, ele sunt utilizate și golite de viață. Sudoare metrică este un manifest al corpurilor în necesitate, la limită, la margine, supraex-puse și supraexploatate.

Începutul poemului arată necesitatea măsurării muncii, care devine astfel vizibilă, o dovadă clară și o mărturie a exploatării prin muncă. Poemul este foarte vizual, viu, pragmatic, exprimând habitusul munci-torească; versurile sunt concrete, lipsite de ambiguitate, eufemism, idea-lizare sau mistificare:

Lungimea câmpului pe care îl muncesc femeile.
Târâncopul care se lovește de pământ și îl pătrunde.
Bara de oțel. Coadă de lemn. Partea ascuțită. Capătul lat. Lovitură.
Gaura pământului.
Sudoare pe frunte.
Muncă în soare. Muncă în ploaie. Muncă în vânt. Muncă dimineața.
Muncă între fire de iarbă acoperite în rouă. Muncă pe răcoare.

Muncă după-amiaza. Muncă când soarele arată doișpe. Muncă după ce soarele arată doișpe. Muncă când întindem mâncarea pe pătură și o înconjurăm. Muncă pentru ca mâncarea să fie gă-tită. Muncă pentru ca mâncarea să fie adunată, pusă în caserole.

Muncă pentru ca mâncarea să fie pusă pe pătură. Muncă când ne turnăm unii altora apă din sticle pe mâini. Muncă când ne întindem caserolele unul altuia să mâncăm din tot. Muncă când ne întindem cu frică sub copac, să nu fie prea mult timp liber. Muncă când strângem mâncarea. Muncă pentru cine cară plasa cu caserole.

Poemul exprimă ritmurile muncii fizice, loviturile târnăcopului, icnetele muncitorilor, duritatea muncii și a condițiilor de muncă, construind un tablou în mișcare, întrerupt de scurte pauze ale corpurilor muncitoare. Sunt imagini foarte puternice, senzoriale, care alcătuiesc cadre în prim-plan, asemenea corpurilor înlănțuite în muncile câmpului, dar și corpurile în scurte momente de repaus, strânse în jurul mîncării, pe pătură.

Textul, însă, nu se oprește aici, el nu ascunde munca celorlalte corpuri angrenate în acest tablou. Odinioară, oamenii se duceau la muncile câmpului, jumătate de drum făcut pe jos, jumătate în căruță; aici, Izabel Marin lărgeste acest tablou străvechi, adaptându-l și cuprinzînd și munca șoferilor de autobuz, și lentoarea corpurilor epuizate după o zi de muncă fizică, conduse către o presupusă, insuficientă odihnă, oferită de alte corpuri precarizate și epuizate în capitalism:

Kilometri de sudoare. Kilometri de transpirați e. Transpirație pe frunte. Transpirație la subraț. Transpirație pe spate, unde părul legat în coadă de cal întâlnește spinarea. Transpirație când îți rupi spinarea pe câmp. Sapi pământul și plantezi. Aduni fructe din pomi și tufișuri. Transpirație când îți rupi spinarea pe câmp. Strângi kilometri de fructe și le duci la cântărit. Transpirație când îți rupi spinarea pe câmp. Traversezi câmpul de afine, centimetru cu centimetru. Mii de centimetrii. Mii de afine, atinse de mâna mea. Mâna noastră. Măinile mele, mâinile noastre. Mii de afine cântărite. Doi lei pe kilogram fac eu, dar în supermarket, douăzeci de lei pe kilogram. Mii de afine cântărite, dar numai cinci gustate și de mine. Numai cinci, pe furiș, să nu fiu certată.

Sudoare metrică este însuși corpul muncitoresc. Acest pasaj exprimă cunoașterea profundă a experienței muncii fizice prin corp: semnele muncii și efortului, ale oboselei și epuizării, ale exploatării, făcând aluzie la câmpurile și plantațiile lucrate în sclavie. Astfel, textul coboară și mai adânc în această istorie a corpurilor muncitoare: „Cine a săpat pământul înaintea mea? Cine a luat târnăcopul și a ținut bine de coada de lemn? Cine a ținut bine de coada de lemn și a lovit în pământ cu bara de oțel, cu partea ascuțită? Cine a făcut gaură în pământ?”, ajungând pînă la inevitabila realitate și imagine a gropii săpate cu propriile mâini, sau de mâinile muncitoare ale altora, a mormîntului pe care ți-l pregătești cu fiecare lovitură de târnăcop, pe care ți-l pregătește sistemul prin fiecare moment de exploatare și de violență. Unealta muncii se transformă pentru o clipă dintr-un instrument al trudei și exploatării, în unul al sprijinului și odihnei.

Un alt aspect important este și faptul că poemul își concentrează toată atenția pe mișcările și truda corpurilor muncitoare, pe senzațiile micilor șocuri de repaus sau răcoare. De exemplu, apa care poate alina, dar care, în capitalism, devine inaccesibilă; sau atenția care nu este distrasă de elemente care să oblitereze conștiința de clasă pe care poemul o exprimă:

Litri și litri de apă. Bani măsurați în metru cub. Mâncare gătită în
fiecare zi, foc aprins și stins zilnic.(...)
Mâncare de cartofi pe care o mâncăm după muncă. Mâncare rece,
să nu aprindem focul iar. Să nu aprindem focul iar, nu avem bani
să cumpărăm altă butelie.

Iată cum precarizarea și exploatarea se reflectă în viața de zi cu zi. Hainele sunt cîrpite sub lumina unui bec al cărui preț devine o povară în capitalism. Existența însăși este o permanentă îndatorare de la Marele Capital.

Punctul cel mai intens al poemului este, probabil, imaginea unei găuri în chiar structura poemului, sau, altfel spus, a sărăciei care îl perforază. Sărăcia nu apare de la sine sau din senin, poemul arată condițiile de exploatare, capitalizarea vieții și a supraviețuirii. Astfel,

poemul și scrisul sunt supuse acelorași condiții de deposedare, alienare și anihilare.

Sudoare metrică îmbină epitaful („Aici s-a muncit”), metatextul, mărturia, dezvăluind secvențe ale muncii fizice, dar și ale muncii literare, tot fizică, în fapt, invizibilizată și precarizată. Dincolo de această analiză, poemul ar putea să se întoarcă asupra unor imagini cheie: sudoarea și cusutul, dar și afectarea vederii, o altă consecință a exploatării prin muncă, a devalorizării, stigmatizării, batjocoririi corpului muncitor în capitalism; corpul muncitor ca insuficient exploatabil, marginalizat, anihilat. Cusutul ca reparație, continuitate, longevitate a unor lucruri, ca doliu, ca îmbunătățire a vieții altora, ca un cost al vieților celorlalți. Și, mai ales, pentru astfel de corpuri exploatate, poate imaginat un viitor al tuturor, în care visul să poată exista, așa cum doar cei care sunt protejați de toată grija și lipsurile pot să o facă.

Medeea Iancu

** Alături de comentariul făcut pe marginea acestui poem manifest, am făcut și recomandările de lectură de mai jos, avînd în vedere cadrul atelierului de scris și scopul atelierului și proiectului; consider că recomandările pot deschide căi de dialog cu poemul, de aprofundare și înțelegere a acestuia, dar și să înlesnească un dialog cu texte și cărți esențiale și formatoare despre educație, literatură revoluționară, scris, educație politică și conștiință de clasă.*

Recomandări de lectură: Carl Sandburg, *The people, yes* (traduceri din poezia lui Carl Sandburg și fragmente din *Poporul, da*, pot fi citite în volumul *Versuri*, editura Tineretului, 1966), Veronica Porumbacu, *Lirice* (editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1957), Richard Hoggart, *33 Newport Street*, Jamaica Kincaid, *The Autobiography of my mother*, Ivan Illich, *Pentru a deșcolariza societatea* (editura Idea, 2018).